

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

РЕСУРСНЕ ТА МІСЦЕВЕ ОПОДАТКУВАННЯ

**Методичні рекомендації
до самостійної роботи студентів
спеціальності 071 "Облік і оподаткування"
першого (бакалаврського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2019**

УДК 336.226(07.034)

P44

Укладач О. В. Костяна

Затверджено на засіданні кафедри митної справи та оподаткування.
Протокол № 9 від 21.12.2018 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Ресурсне та місцеве оподаткування [Електронний ресурс] :
P44 методичні рекомендації до самостійної роботи студентів спеціальності 071 "Облік і оподаткування" першого (бакалаврського) рівня / уклад. О. В. Костяна. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 58 с.

Подано основні питання, що необхідно самостійно розглянути та висвітлити в межах кожної теми навчальної дисципліни, ситуаційні завдання для самостійного виконання, тестові завдання, а також контрольні запитання для самодіагностики. Наведено практичні завдання та методичні рекомендації щодо їх самостійного виконання студентами.

Рекомендовано для студентів спеціальності 071 "Облік і оподаткування" першого (бакалаврського) рівня.

УДК 336.226(07.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2019

Вступ

Одним із напрямів реформування податкової системи України є підвищення ролі податків і зборів за використання різних природних ресурсів у формуванні доходів Державного і місцевих бюджетів. Це пояснюється тим, що крім фіскальної спрямованості ці податкові платежі потенційно дозволяють вирішити цілу низку суспільно значущих завдань, серед яких найважливішими є: стимулювання раціонального природокористування, захист оточуючого середовища. Справляння цих податків передбачено у відповідному господарчому законодавстві, що має власну термінологічну базу, знання якої є важливим для вивчення механізмів оподаткування ресурсними податками. Саме цим пояснюється необхідність поглибленого вивчення таких податків, як рентне плата й екологічний податок.

Ще однією проблемою сучасного стану оподаткування є слабкий розвиток місцевого оподаткування. На жаль, діючі місцеві податки і збори не відіграють суттєвої ролі у формуванні місцевих бюджетів як внаслідок нерозвиненості місцевого оподаткування, так і внаслідок нераціонального розподілу податків на місцеві та загальнодержавні. Розуміння порядку справляння місцевих податків і зборів сприяє більш повному наповненню місцевих бюджетів.

Глибокі знання теоретичних засад ресурсного та місцевого оподаткування дають змогу фахівцям ефективно використовувати податкові важелі для своєчасного і повного наповнення бюджетів різних рівнів.

Навчальну дисципліну "Ресурсне та місцеве оподаткування" віднесено до групи варіативних дисциплін підготовки бакалаврів за спеціальністю "Облік і оподаткування". Вона є невід'ємною частиною циклу економічних дисциплін, необхідних робітникам економічних підрозділів підприємств незалежно від форми власності й організаційно-правової форми господарювання та робітникам контролюючих органів.

Мета дисципліни – надання студентам необхідних теоретичних основ, методичних рекомендацій і практичних навичок щодо ведення податкового з різних податків, зборів та обов'язкових платежів, складання податкової звітності.

Для досягнення мети поставлені такі **основні завдання**:

вивчення теоретичних основних оподаткування ресурсними та місцевими податками;

вивчення нормативно-правової бази і теоретико-методологічних засад ресурсного і місцевого оподаткування в Україні;

набуття навиків розрахунку податкових зобов'язань і складання податкової звітності з ресурсних і місцевих податків і зборів.

Об'єктом навчальної дисципліни є процес справляння місцевих та ресурсних податків і зборів.

Предметом дисципліни є основні елементи ресурсних і місцевих податків та зборів.

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та набуття студентами загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначають навчальним планом. Він становить 57,6 % (86 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (150 годин). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки. СРС містить: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних і семінарських занять; підготовку до виступу на семінарських заняттях; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; пошук (підбір) та огляд літературних джерел на задану проблематику дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовку до модульного контролю; систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до семестрового екзамену.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів із вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки, статистичними матеріалами.

Робочою програмою навчальної дисципліни передбачено такі види самостійної роботи:

підготовка до семінарських та практичних занять, що полягає в опрацюванні лекційного матеріалу, підготовці доповідей та повідомлень за проблемною тематикою;

підготовка до поточного та підсумкового контролю знань, що полягає в опрацюванні контрольних запитань, питань для самодіагностики, вирішенні ситуаційних та розрахункових завдань з урахуванням методичних рекомендацій;

самостійне опрацювання теоретичного матеріалу за зазначеною тематикою;

самостійне виконання практичних завдань з урахуванням методичних рекомендацій.

Методичні рекомендації до самостійної роботи

Змістовий модуль 1 Ресурсне оподаткування

Тема 1. Екологічний податок

Компетентності, яких мають набути студенти після вивчення теми: наводити основні елементи екологічного податку; знати основи екологічного оподаткування в Україні; визначати ставку податку й суму податкових зобов'язань, вміти застосувати корегуючі коефіцієнти, розраховувати податкові зобов'язання і складати податкову звітність з екологічного податку.

Питання для самостійного опрацювання за темою 1

1. Поняття "клас небезпеки" та порядок його встановлення.
2. Поняття "орієнтовно небезпечний рівень впливу" та порядок його визначення.
3. Основні операції поводження з відходами: зберігання, утилізація, знешкодження, розміщення, поховання.
4. Повноваження місцевих і центральних органів виконавчої влади у сфері охорони навколишнього середовища.

5. Обов'язки господарюючих суб'єктів щодо охорони навколишнього середовища.

6. Норми, нормативи і ліміти в галузі охорони атмосфери.

7. Норми, нормативи і ліміти в галузі охорони водних об'єктів.

8. Норми, нормативи і ліміти в галузі поводження з відходами.

Тестові запитання для самостійного вирішення за темою 1

1. Екологічний податок належить до:

а) прямих податків;

б) непрямих податків;

в) загальнодержавних податків;

г) місцевих податків.

2. Об'єктом оподаткування з екологічного податку є обсяги та види забруднюючих речовин, які:

а) викидаються у атмосферне повітря та скидаються у водні об'єкти;

б) утворюються під час виробництва продукції;

в) утилізуються на самому підприємстві, або надаються на утилізацію до спеціалізованих підприємств.

3. Податковим (звітним періодом) з екологічного податку є:

а) календарний місяць;

б) календарний квартал;

в) календарний рік.

4. Податкові зобов'язання з екологічного податку нараховуються за:

а) касовим методом;

б) методом нарахувань;

в) методом першої події;

г) методом останньої події.

5. Платником екологічного податку не є:

а) власники транспортних засобів, що працюють на органічному паливі;

б) юридичні особи, що не провадять підприємницьку діяльність;

в) бюджетні установи.

6. Екологічний податок за викиди забруднюючих речовин у повітря справляється за:

а) викиди стаціонарними джерелами забруднення;

б) викиди пересувними джерелами забруднення;

в) викиди стаціонарними та пересувними джерелами забруднення.

7. Сума екологічного податку за розміщення відходів залежить від:

- а) місця розміщення відходів;
- б) того, чи є власник відходів суб'єктом підприємницької діяльності;
- в) того, чи є право власності на місце розміщення відходів у суб'єкта, що здійснює таке розміщення.

8. Платники екологічного податку та податкові агенти складають податкові декларації і подають їх контролюючому органу протягом:

- а) 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного періоду;
- б) 40 календарних днів, що настають за останнім звітним періодом;
- в) 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного періоду;
- г) 10 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного періоду;
- д) правильних відповідей немає.

9. Які суб'єкти господарювання належать до податкових агентів з утримання та сплати екологічного податку, за викиди в повітря забруднюючих речовин пересувними джерелами у разі використання палива:

- а) виробники та імпортери палива;
- б) ті, що здійснюють оптову торгівлю паливом;
- в) покупці палива;
- г) ті, що реалізують паливо, придбане у підприємств оптової торгівлі паливом;
- д) правильних відповідей немає?

10. Ставка екологічного податку для забруднюючих речовин, на які не встановлено клас небезпечності та орієнтовно безпечний рівень впливу, визначається як за викиди забруднюючих речовин:

- а) I класу небезпеки;
- б) II класу небезпеки;
- в) III класу небезпеки;
- г) IV класу небезпеки.

Розрахункові завдання для самостійного вирішення за темою 1

Завдання 1. Промислове підприємство під час здійснення господарчої діяльності протягом кварталу здійснювало викиди забруднюючих

речовин стаціонарними об'єктами у повітря, скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти та розміщувало відходи на спеціально облаштованих місцях.

Дані про забруднення навколишнього середовища наведені в табл. 1.

Таблиця 1

Дані про забруднення навколишнього середовища

Види забруднюючої речовини	Кількість речовини, т
Викиди забруднюючих речовин в атмосферу стаціонарними джерелами забруднення	
Тверді речовини	15
Свинець та його сполуки	0,2
Двоокис вуглецю	850
Бенз(о)пірен	0,01
Анілін	1,8
1,3-Діхлорацетон	0,9
Окис азоту	12
Скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти	
Амонійний азот	2,4
Фосфати	3,1
Речовина з орієнтовно безпечним рівнем впливу 0,5 мг/л	0,7
Речовина з гранично допустимою концентрацією забруднюючих речовин 2,5 мг/л	0,8
Розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах	
Відходи, що мають I клас небезпеки	0,2
Відходи, що мають III клас небезпеки	8
Обладнання, що містить ртуть, шт.	3
Люмінесцентні лампи, шт.	54

Розрахувати суму податкових зобов'язань та заповнити декларацію з екологічного податку та додатки № 1 – 3 до неї, виконавши кодифікацію окремих речовин згідно з додатком А.

Завдання 2. Згідно зі статистичною звітністю промислового підприємства протягом кварталу було здійснено скиди у водні об'єкти таких речовин (табл. 2).

Обсяг скидів у водні об'єкти забруднюючих речовин

Речовина, що скидується у водні об'єкти	Кількість, т			
	Варіант 1	Варіант 2	Варіант 3	Варіант 4
Органічні речовини	1,3	1,5	1,1	1,0
Нітрити	2,7	3,5	2,9	3,1
Сульфати	1,2	1,1	1,4	1,2
Нафтопродукти	0,5	0,6	0,7	0,8
Речовина А з гранично допустимою концентрацією забруднюючих речовин 2 мг/л	0,7	0,8	0,7	0,9

Розрахувати податкові зобов'язання з екологічного податку за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти.

Завдання 3. Протягом кварталу підприємство розміщало відходи у спеціально відведеному для цього об'єкті, що розташований у межах населеного пункту. Об'єкт, на якому розміщуються відходи, не забезпечує повного виключення забруднення атмосферного повітря.

Обсяг розміщених відходів наведено в табл. 3.

Обсяг розміщених відходів

Речовина, що розміщується на полігоні	Кількість, т			
	Варіант 1	Варіант 2	Варіант 3	Варіант 4
Речовина А, що належить до II класу небезпеки	520	580	540	600
Речовина Б, що належить до III класу небезпеки	270	260	250	200
Відпрацьовані люмінесцентні лампи, шт.	10	12	11	15

Розрахувати податкові зобов'язання з екологічного податку за розміщення відходів.

Приклад вирішення розрахункового завдання за темою 1

Завдання 1. Атомна електростанція протягом звітного кварталу виробила 860 ГВт × годин електричної енергії (Оп). За цей період фактичний об'єм низькоактивних радіоактивних відходів, прийнятих до сховища організацій (операторів), що експлуатують атомні електростанції, склав 5 000 куб. метрів (V1нс).

Фактичний об'єм низькоактивних і середньоактивних радіоактивних відходів, накопичених у сховищах організацій (операторів), що експлуатують атомні електростанції до 1 квітня 2009 року, складає 70 000 куб. м (V2нс).

Собівартість зберігання 1 куб. метра низькоактивних радіоактивних відходів, утворених їх виробниками за базовий податковий (звітний) період, складає 1,35 грн (С1нс).

Собівартість зберігання 1 куб. метра низькоактивних радіоактивних відходів, накопичених їх виробниками до 1 квітня 2009 року, складає 0,78 грн (С2нс).

Вирішення завдання. Передусім, слід перевести кількість виробленої електроенергії у кВт × год. 1 ГВт дорівнює 1 000 000 кВт. Загальна кількість виробленої електроенергії становить 860 ГВт × год, або $8,6 \times 10^8$ кВт × год.

Розрахунок податкового зобов'язання проводиться за формулою (1). Оскільки вироблено та передано на зберігання низькоактивні відходи, то формула спрощується за рахунок відсутності складових, що характеризують високоактивні відходи (у формулі (1) індекс "в").

Тобто розрахункова формула має вигляд:

$$АЕС = Оп \times Н + рнс \times С1нс \times V1нс + \frac{1}{32} рнс \times С2нс \times V2нс. \quad (1)$$

Коефіцієнт рнс для низькоактивних відходів дорівнює 2.

Станом на 01.01.2018 р. ставка податку за утворення радіоактивних відходів виробниками електричної енергії – організаціями, що експлуатують ядерні установки (атомні електростанції), включаючи вже накопичені, становить 0,010 136 гривні в розрахунку на 1 кВт-год виробленої електричної енергії:

$$АЕС = 8,6 \times 10^8 \times 0,010136 + 2 \times 1,35 \times 5\,000 + 1/32 \times 2 \times 0,78 \times 70\,000 = 8\,733\,872,5 \text{ грн.}$$

Література для самостійної роботи за темою 1

Основна: [1 – 3; 5; 7; 8; 12; 15; 16; 18]; додаткова: [39].

Тема 2. Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин

Компетентності, яких мають набути студенти після вивчення теми: розраховувати податкові зобов'язання і скласти податкову звітність із рентної плати за використання надр для видобування корисних копалин; знати порядок визначення фактичної та розрахункової вартості корисних копалин; описувати основні елементи рентної плати за використання надр для видобування корисних копалин; визначати ставку податку і суму податкових зобов'язань; вміти застосовувати коригуючі коефіцієнти під час розрахунку суми податкових зобов'язань.

Питання для самостійного опрацювання за темою 2

1. Порядок отримання спеціальних дозволів для добування корисних копалин.
2. Регулювання земельних відносин під час видобування корисних копалин.
3. Поняття балансових та позабалансових запасів корисних копалин.
4. Порядок та завдання ведення Державного балансу запасів корисних копалин.
5. Порядок визнання та обліку запасів у бухгалтерському обліку.
6. Застосування правил інтерпретації міжнародних комерційних термінів "Інкотермс" під час розрахунку рентної плати за видобування корисних копалин.
7. Порядок відбору та затвердження нових інвестиційних проектів із нарощування видобутку вуглеводневої сировини.
8. Особливості функціонування ринку природного газу в Україні.
9. Порядок складання податкової декларації з рентної плати за використання надр для видобування корисних копалин.
10. Відповідальність суб'єктів господарювання за порушення законодавства у сфері використання надр.

Тестові завдання для самостійного вирішення за темою 2

1. Платниками рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин можуть бути:

- а) суб'єкти господарювання;
- б) громадяни України;
- в) іноземці;
- г) особи без громадянства.

2. Платниками рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин є:

а) особи, які набули права користування ділянкою надр на підставі отриманих спеціальних дозволів на користування з метою провадження господарської діяльності з видобування корисних копалин;

б) особи, які користуються ділянкою надр із метою провадження господарської діяльності з видобування корисних копалин;

в) особи, які користуються ділянкою надр на підставі отриманих спеціальних дозволів на користування надрами в межах конкретних ділянок надр із метою провадження господарської діяльності з видобування корисних копалин.

3. Об'єктом оподаткування рентною платою за користування надрами для видобування корисних копалин за кожною наданою у користування ділянкою надр є:

- а) площа ділянки;
- б) обсяг видобутої товарної продукції;
- в) вартість видобутої товарної продукції.

4. До об'єкта оподаткування рентною платою за користування надрами для видобування корисних копалин не належать:

а) видобуті мінералогічні, палеонтологічні та інші геологічні колекційні зразки, якщо їх використання не передбачає отримання економічної вигоди;

б) видобуті мінералогічні, палеонтологічні та інші геологічні колекційні зразки, використання яких передбачає отримання економічної вигоди з передачею;

в) корисні копалини, видобуті з надр під час створення, використання, реконструкції геологічних об'єктів природно-заповідного фонду, якщо використання цих корисних копалин не передбачає отримання економічної вигоди;

г) корисні копалини, видобуті з надр під час створення, використання, реконструкції геологічних об'єктів природно-заповідного фонду,

якщо використання цих корисних копалин передбачає отримання економічної вигоди.

5. Базою оподаткування рентною платою за користування надрами для видобування корисних копалин є:

а) вартість обсягів видобутих у податковому періоді корисних копалин, яка окремо обчислюється для кожного виду корисної копалини для кожної ділянки надр на базових умовах поставки;

б) обсяги видобутих у податковому періоді корисних копалин, що окремо визначаються для кожного виду корисної копалини для кожної ділянки надр на базових умовах поставки;

в) вартість обсягів видобутих у податковому періоді корисних копалин, яка обчислюється разом для всіх видів корисної копалини для кожної ділянки надр на базових умовах поставки.

6. Вартість товарної продукції гірничого підприємства може визначатися за:

а) фактичними цінами реалізації;

б) розрахункова вартість;

в) звичайними цінами.

7. До витрат платника рентної плати, пов'язаних з операціями передпродажної підготовки, не належать:

а) витрати, пов'язані з операціями передпродажної підготовки, у тому числі пакуванням, фасуванням;

б) витрати з обов'язкового страхування вантажів;

в) митні платежі в разі реалізації за межі митної території України;

г) витрати на сплату ПДВ.

8. У формулі $P_{zn} = V_f \times V_{kk} \times C_{vz} \times K_{pp}$, за якою обчислюються податкові зобов'язання з рентної плати за користування надрами, V_f – це:

а) обсяг відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства – видобутої корисної копалини у податковому періоді;

б) вартість відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства – видобутої корисної копалини у податковому періоді;

в) величина ставки рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин.

9. У формулі $P_{zn} = V_f \times V_{kk} \times C_{vz} \times K_{pp}$, за якою обчислюються податкові зобов'язання з рентної плати за користування надрами, K_{pp} – це:

а) вартість відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства – видобутої корисної копалини у податковому періоді;

- б) величина ставки рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин;
в) коригуючий коефіцієнт.

Розрахункові завдання для самостійного вирішення за темою 2

Завдання 1. Підприємство отримало спеціальний дозвіл на видобування залізної руди. Визначити податкові зобов'язання з рентної плати (з урахуванням офіційного курсу НБУ, що діє на дату виконання розрахунку), за наступними даними, що наведені в табл. 4.

Таблиця 4

Вихідні дані для розрахунку

Вихідні дані	Кількість, т			
	Варіант 1	Варіант 2	Варіант 3	Варіант 4
Обсяг видобутої руди, тис. т	570	560	565	580
Частка заліза в товарній продукції, %	60,2	59,5	61,0	60,0
Середня ціна однієї тонни залізної руди на умовах FOB у порті Іллічівськ, дол. США	75	75	75	75
Витрати, пов'язані з доставкою (перевезенням, транспортуванням) залізної руди споживачу	43	45	42	48
Оплата послуг портів	25	26	24	24
Оплата транспортно-експедиторських послуг	24	24	24	24
Витрати з обов'язкового страхування вантажів	18	19	17	20
Сума витрат на видобування корисної копалини, млн грн	850	845	855	860
Коефіцієнт рентабельності гірничого підприємства, частка одиниці	0,15	0,16	0,14	0,15

Завдання 2. Підприємство видобуває природний газ із покладів, що розташовані на глибині 5 300 м і реалізує його промисловим споживачам.

Розрахувати податкові зобов'язання за вихідними даними, наведеними в табл. 5.

Таблиця 5

Вихідні дані для розрахунку

Вихідні дані	Кількість, т			
	Варіант 1	Варіант 2	Варіант 3	Варіант 4
Обсяг видобутого газу за звітний квартал, млн м ³	350	345	355	350
Граничний рівень ціни, що реалізується промисловим споживачам, грн/тис. м ³ (без ПДВ)	7 200	7 200	7 200	7 200
Сума витрат на транспортування, грн/м ³	350	360	340	330
Сума витрат на видобування природного газу, 500 млн грн	500	510	520	530
Коефіцієнт рентабельності гірничого підприємства	0,25	0,25	0,26	0,26

Завдання 3. Підприємство видобуває енергетичне вугілля з техногенного родовища. Розрахувати податкові зобов'язання за вихідними даними, що наведені в табл. 6.

Таблиця 6

Вихідні дані для розрахунку

Вихідні дані	Кількість, т			
	Варіант 1	Варіант 2	Варіант 3	Варіант 4
Обсяг видобутку за квартал, тис. т	758	760	763	765
Ціна вугілля на вугільному ринку, грн/т (без ПДВ)	1 200	1 200	1 200	1 200
Витрати на транспортування, грн/т	25	25	30	30
Сума витрат на видобування вугілля, млн грн	120	125	122	130
Коефіцієнт рентабельності гірничого підприємства	0,35	0,40	0,32	0,37

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 2

Завдання. Нафтовидобувне підприємство здійснювало діяльність із розроблення позабалансових запасів нафти. Видобуток нафти здійснювався з покладів, що знаходяться на глибині 6 250 м. Протягом січня 2016 року видобуто та реалізовано 62 тис. т нафти.

Витрати на видобування склали 350 млн грн.

Коефіцієнт рентабельності, обчислений у матеріалах геолого-економічного оцінювання запасів корисних копалин ділянки надр, складає 0,1500.

Розрахувати суму рентної плати за використання надр для видобування корисних копалин.

Вирішення завдання. Податкові зобов'язання розраховуються за формулою (2).

$$Пзн = Vф \times Вкк \times Свнз \times Кпп, \quad (2)$$

де $Vф$ – обсяг (кількість) відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства – видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) у податковому (звітному) періоді (в одиницях маси або обсягу);

$Вкк$ – вартість одиниці відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства – видобутої корисної копалини (мінеральної сировини);

$Свнз$ – величина ставки рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин (у відсотках);

$Кпп$ – коригуючий коефіцієнт до ставки податку.

Слід визначити окремі складові цієї формули (об'єкт оподаткування, база оподаткування, ставка податку, коригуючий коефіцієнт).

Об'єкт оподаткування – обсяг товарної продукції – приймається за вихідними даними – 62 тис. т нафти.

База оподаткування. Треба визначити фактичну та розрахункову вартість видобутої нафти.

Відповідно до особливостей, фактична ціна визначається як середня ціна одного бареля нафти Urals, наведена на офіційному сайті МЕРТ України.

Згідно з даними офіційного сайту МЕРТ у січні ціна нафти склала 5 387,18 грн/т. Ця величина приймається у якості фактичної ціни видобутої нафти.

Розрахункова ціна (Цр) (3) корисних копалин визначається виходячи з витрат на видобування (Вмп), коефіцієнту рентабельності (Крмпе) та обсягу товарної продукції (Vмп):

$$Цр = [Вмп + (Вмп \times Крмпе)] / Vмп. \quad (3)$$

Підставляємо вихідні дані у формулу:

$$Цр = [350 \text{ млн грн} + (350 \text{ млн грн} \times 0,15)] / 62 \text{ тис. т} = 6491,94 \text{ грн/т.}$$

Для цілей оподаткування треба порівняти фактичну та розрахункову вартість та обрати найбільшу з величин. Тобто прийняти вартість 6 491,94 грн/т.

Ставка оподаткування визначається відповідно до п. 252.20 ст. 252. Ставка рентної плати для нафти з покладів, які повністю залягають на глибині понад 5 000 метрів становить 21,00 %.

Коригуючий коефіцієнт. Перелік коригуючих коефіцієнтів встановлено у п. 252.22 ст. 252 Податкового кодексу України.

У цьому прикладі у підприємства виникає право застосовувати коригуючий коефіцієнт за видобування позабалансових запасів нафти і конденсату в розмірі 0,95.

Але цей коефіцієнт може застосовуватись за умови, що запаси корисних копалин віднесено до забалансових за результатами геолого-економічного оцінювання, проведеного не раніш, ніж за 10 років до виникнення податкових зобов'язань.

Тому необхідно з'ясувати дату останнього геолого-економічного оцінювання. Відповідні дані надаються в разі отриманого дозволу на використання надр. Нехай у цьому випадку таке оцінювання проводилось наприкінці 2002 року, тобто більше ніж 10 років тому. Таким чином у підприємства є право на застосування цього коефіцієнта.

Використовуючи розраховані показники, податкові зобов'язання будуть складати:

$$ПО = \text{обсяг товарної продукції (62 тис. т)} \times \text{вартість корисної копалини (6 491,94 грн/т)} \times \text{ставка податку (21 \%)} \times \text{коригуючий коефіцієнт (0,95)} = 80 298 805,86 \text{ грн.}$$

Література для самостійної роботи за темою 2

Основна: [1; 5; 7; 8]. Додаткова: [27 – 30; 33; 39].

Тема 3. Рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних із видобуванням корисних копалин

Компетентності, яких мають набути студенти після вивчення теми: розраховувати податкові зобов'язання і скласти податкову звітність із рентної плати за використання надр в цілях, не пов'язаних із видобуванням корисних копалин; описувати випадки, коли використання надр для цілей, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин підлягає оподаткуванню; знати основні елементи рентної плати за використання надр у цілях, не пов'язаних із видобуванням корисних копалин; визначати суму податкових зобов'язань із рентної плати за використання надр у цілях, не пов'язаних із видобуванням корисних копалин; обґрунтовувати перелік суб'єктів господарювання, які не підпадають під визначення платників рентної плати.

Питання для самостійного опрацювання за темою 3

1. Порядок отримання спеціальних дозволів на використання надр у цілях, не пов'язаних із видобуванням корисних копалин.
2. Порядок визначення обсягу підземного простору (ділянки) надр.
3. Порядок взаємодії контролюючих органів та органів виконавчої влади під час справляння рентної плати.
4. Повноваження місцевих і центральних органів виконавчої влади у сфері поводження з надрами.
5. Порядок подання податкової звітності та сплати рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин.
6. Відповідальність суб'єктів господарювання за порушення законодавства у сфері використання надр у цілях, не пов'язаних із видобуванням корисних копалин.

Тестові завдання для самостійного вирішення за темою 3

1. Платниками рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних із видобуванням корисних копалин можуть бути:
  - а) юридичні особи;
  - б) фізичні особи – суб'єкти господарювання;
  - в) Фізичні особи-громадяни.
2. Не є платниками рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних із видобуванням корисних копалин:
  - а) військові частини;

- б) сільськогосподарські підприємства;
- в) Науково-дослідні установи.

3. До об'єкта оподаткування рентною платою за користування надрами в цілях, не пов'язаних із видобуванням корисних копалин можна віднести:

а) обсяг підземного простору надр для зберігання природного газу та газоподібних продуктів – активний об'єм зберігання газу в пористих чи тріщинуватих геологічних утвореннях;

б) площа підземного простору надр для зберігання природного газу та газоподібних продуктів – активний об'єм зберігання газу в пористих чи тріщинуватих геологічних утвореннях;

в) вартість підземного простору надр для зберігання природного газу та газоподібних продуктів – активний об'єм зберігання газу в пористих чи тріщинуватих геологічних утвореннях;

4. Рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних із видобуванням корисних копалин, не справляється за:

а) використання транспортних тунелів та інших підземних комунікацій, колекторно-дренажних систем та об'єктів міського комунального господарства;

б) використання підземних споруд на глибині не більш як 30 метрів, збудованих відкритим способом без засипання або з подальшим ґрунтовим засипанням;

в) використання підземних споруд на глибині не більш як 10 метрів, збудованих відкритим способом без засипання або з подальшим ґрунтовим засипанням;

г) використання підземних споруд на глибині не більш як 20 метрів, збудованих відкритим способом без засипання або з подальшим ґрунтовим засипанням.

5. Ставка рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних із видобуванням корисних копалин є:

- а) адвалорною;
- б) специфічною;
- в) змішаною.

6. Податковим періодом з рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин є:

- а) календарний місяць;
- б) календарний квартал;
- в) календарний рік.

7. Податкова декларація з рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних із видобуванням корисних копалин подається протягом:

- а) 20 днів після закінчення податкового періоду;
- б) 40 днів після закінчення податкового періоду;
- в) 60 днів після закінчення податкового періоду.

8. Декларація з рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних із видобуванням корисних копалин подається за:

- а) місцезнаходженням ділянки надр;
- б) місцем обліку платника;
- в) місцем податкової реєстрації.

Розрахункові завдання для самостійного вирішення за темою 3

Завдання 1. Підприємство здійснює господарчу діяльність зі зберігання нафти, використовуючи ділянку надр обсягом:

- варіант 1 – 13 500 м³;
- варіант 2 – 15 000 м³;
- варіант 3 – 18 500 м³;
- варіант 4 – 11 500 м³.

Розрахувати суму податкових зобов'язань із рентної плати за використання надр у цілях, не пов'язаних із видобуванням корисних копалин.

Завдання 2. Підприємство здійснює господарчу діяльність із вирощування грибів та зберігання харчових продуктів.

Визначити обсяг податкових зобов'язань за вихідними даними, що наведені в табл. 7.

Таблиця 7

Вихідні дані для розрахунку

Вихідні дані	Кількість, т			
	Варіант 1	Варіант 2	Варіант 3	Варіант 4
Площа ділянки надр, що надана для вирощування грибів, м ²	2 500	2 550	2 600	2 400
Площа ділянки надр, що надана для зберігання харчових продуктів, м ²	1 200	1 600	1 300	1 000

Приклад вирішення розрахункового завдання за темою 3

Завдання. Платник податку отримав спеціальний дозвіл на використання печер загальною площею 2 000 м³ для зберігання харчових продуктів. Розрахувати податкові зобов'язання за звітний квартал.

Вирішення завдання. Розрахунок виконується за формулою (4):

$$ПЗ = О \times С/4, \quad (4)$$

де О – об'єкт оподаткування (обсяг чи площа підземного простору), – залежно від виду користування тис. м³, або м²;

С – ставка рентної плати відповідно до Податкового кодексу України.

Використовуючи вихідні дані податкові зобов'язання складуть:
 $ПЗ = 2\,000 \times 0,46/4 = 230$ грн.

Література для самостійної роботи за темою 3

Основна: [2; 3; 5; 7; 8]. Додаткова: [27 – 30; 33; 39].

Тема 4. Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України. Рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу й аміаку територією України

Компетентності, яких мають набути студенти після вивчення теми: розраховувати податкові зобов'язання і скласти податкову звітність із рентної плати за використання радіочастотного ресурсу; описувати загальне та спеціальне використання радіочастотного ресурсу; знати основні елементи рентної плати за користування радіочастотним ресурсом та рентної плати, пов'язаної з використанням трубопроводів; визначати суму податкових зобов'язань; обґрунтовувати відстані транспортування, яка враховується під час визначення податкових зобов'язань.

Питання для самостійного опрацювання за темою 4

1. Понятійний апарат Закону України "Про використання радіочастотного ресурсу України".
2. Порядок отримання дозволів і ліцензій на використання радіочастотного ресурсу.

3. Органи центральної виконавчої влади, що здійснюють контроль за використанням радіочастотного ресурсу України.

4. Спеціальні та загальні користувачі радіочастотного ресурсу.

5. Відповідальність за порушення законодавства про використання радіочастотного ресурсу України.

6. Порядок подання декларації, строки сплати та відповідальність платників рентної плати за користування радіочастотним ресурсом.

7. Подання декларації та строки сплати рентної плати за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України.

Тестові завдання для самостійного вирішення за темою 4

1. Платниками рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України є:

а) загальні користувачі радіочастотного ресурсу України, яким надано право користуватися радіочастотним ресурсом України в межах виділеної частини смуг радіочастот загального користування;

б) особи, які користуються послугами стільникового зв'язку;

в) слухачі радіостанцій.

2. Що може бути підтверджувальним документом щодо наявності права користуватися радіочастотним ресурсом України:

а) спецпатент на користування радіочастотним ресурсом України;

б) ліцензія на користування радіочастотним ресурсом України;

в) ліцензія на мовлення та дозволу на експлуатацію радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою?

3. Об'єктом оподаткування рентною платою за користування радіочастотним ресурсом України є:

а) ширина смуги радіочастот;

б) час користування радіочастотним ресурсом;

в) вартість реклами.

4. Відповідно до ПКУ база оподаткування рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України:

а) вимірюється в годинах;

б) вимірюється МГц;

в) не визначена.

5. Ставка рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України є:

- а) адвалорною;
- б) специфічною;
- в) змішаною.

6. Податковим періодом із рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України є:

- а) календарний місяць;
- б) календарний квартал;
- в) календарний рік.

7. Податкова декларація з рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України подається протягом:

- а) 20 днів після закінчення податкового періоду;
- б) 40 днів після закінчення податкового періоду;
- в) 60 днів після закінчення податкового періоду.

8. Платниками рентної плати за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами аміаку територією України є:

а) особи, що купують нафту та нафтопродукти, які було транспортовано за допомогою нафтопроводів;

б) суб'єкти господарювання, які експлуатують об'єкти магістральних трубопроводів та надають послуги з транспортування вантажу трубопроводами України;

в) суб'єкти господарювання, яким належать об'єкти магістральних трубопроводів.

9. Об'єктом оподаткування рентною платою для нафти та нафтопродуктів є:

а) вартість продуктів, що транспортуються територією України у податковому періоді;

б) вага продуктів, що транспортуються територією України у податковому періоді;

в) обсяги продуктів, що транспортуються територією України у податковому періоді.

10. Ставка рентної плати за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами аміаку територією України встановлюється у:

- а) гривнях;

- б) євро;
- в) доларах США.

Розрахункові завдання для самостійного вирішення за темою 4

Завдання 1. Радіостанція "Альфа" здійснює трансляцію радіо-програм у декількох регіонах України. Для цього господарюючий суб'єкт отримав ліцензію на використання радіочастотного ресурсу в діапазонах, що наведені в табл. 8. Також отримано дозвіл на експлуатацію радіо-електронного засобу та випромінювального пристрою потужністю 80 Вт.

Таблиця 8

Дані про дозволене використання радіочастотного ресурсу України радіостанцією "Альфа"

Регіони	Діапазон радіочастот, МГц
Харківська область	92 – 93
Донецька область	92 – 93
Луганська область	96 – 97
Дніпропетровська область	101 – 102
Сумська область	95 – 96
Полтавська область	99 – 100

Розрахувати суму податкових зобов'язань та заповнити відповідний додаток до декларації.

Завдання 2. Підприємство протягом звітного місяця здійснило транзитне транспортування 25 тис. т аміаку за маршрутом протягом 570 км.

Розрахувати суму податкових зобов'язань, якщо станом на 1 число місяця, що настав за звітним, офіційний курс становив 25,87 грн за долар США.

Завдання 3. Підприємство надає послуги зі стільникового радіо-зв'язку в частоті:

- варіант 1 – 350 – 500 МГц;
- варіант 2 – 350 – 550 МГц;
- варіант 3 – 350 – 400 МГц;
- варіант 4 – 320 – 540 МГц.

Розрахувати суму податкових зобов'язань з рентної плати за використання радіочастотного ресурсу.

Завдання 4. Підприємство експлуатує магістральний трубопровід і надає послуги з транзитного транспортування аміаку територією України.

Розрахувати суму податкових зобов'язань з рентної плати на дату виконання розрахунку за вихідними даними, що наведені в табл. 9.

Таблиця 9

Вихідні дані для розрахунку

Вихідні дані	Кількість, т			
	Варіант 1	Варіант 2	Варіант 3	Варіант 4
Узгоджена відстань маршруту транспортування, км	850	900	920	870
Обсяг аміаку, що був транспортований, млн м ³	120	125	130	125
Діючий тариф на транспортування, узгоджений у контракті, дол. за транспортування 1 тис. м ³ аміаку на 100 км	3,5	3,3	3,4	3,6
Базовий тариф, доларів за транспортування 1 тис. м ³ аміаку на 100 км	2,9	2,9	2,9	2,9

Приклад вирішення розрахункового завдання за темою 4

Завдання. Підприємство протягом звітного місяця здійснило транспортування 60 тис. т нафти магістральними трубопроводами. Офіційний курс Національного банку України на 1 число місяця, що настає за звітним періодом складає 25,96 грн за 1 долар США.

Вирішення завдання. Спершу необхідно перерахувати ставку рентної плати в національну валюту. За умови наведеного у вихідних даних курсу ставка рентної плати становить:

$$0,56 \times 25,96 = 14,5376 \text{ грн за 1 тонну нафти, що транспортується.}$$

Звідси податкові зобов'язання з рентної плати будуть дорівнювати:

$$60 \text{ тис. т} \times 14,5376 = 872 \text{ 256 грн.}$$

Література для самостійної роботи за темою 4

Основна: [2; 3; 5; 16; 19; 20]. Додаткова: [27 – 35; 39].

Тема 5. Рентна плата за спеціальне використання води

Компетентності, яких мають набути студенти після вивчення теми: розраховувати податкові зобов'язання і скласти податкову звітність із рентної плати за спеціальне використання води; описувати поняття спеціального використання води та його різновиди; знати основні елементи рентної плати за різні види спеціального використання води; визначати ставку податку і суму податкових зобов'язань за різними видами спеціального використання води; обґрунтувати правомірності надання пільг із рентної плати під час забору води з поверхневих та підземних джерел; визначати податкові зобов'язання в разі споживання води в межах та поза межами ліміту.

Питання для самостійного опрацювання за темою 5

1. Понятійний апарат Водного кодексу України.
2. Порядок отримання дозволів на спеціальне використання водних ресурсів.
3. Норми і нормативи в галузі спеціального використання водних ресурсів.
4. Повноваження центральних і місцевих органів виконавчої влади в галузі регулювання спеціального використання водних ресурсів.
5. Порядок взаємодії контролюючих органів та органів виконавчої влади під час справляння рентної плати.
6. Відповідальність за порушення законодавства, що регламентує використання водних ресурсів.
7. Порядок подання декларації та строки сплати податкових зобов'язань.

Тестові завдання для самостійного вирішення за темою 5

1. Від сплати рентної плати за спеціальне використання води звільняються:
  - а) пасажирський, вантажний та вантажно-пасажирський річковий флот;
  - б) операції із забору води з лиманів;
  - в) операції із забору морської води.

2. Під час спеціального використання води в обсягах, що перевищують вказаний у спеціальному дозволі ліміт платник податків:

- а) компенсує збитки, що нанесені ним навколишньому середовищу;
- б) сплачує податкові зобов'язання за збільшеною ставкою;
- в) сплачує штраф у розмірі, що визначається спеціальним законодавством.

3. Платниками рентної плати за спеціальне використання води є:

а) первинні водокористувачі, які використовують та/або передають вторинним водокористувачам воду, отриману шляхом забору води з водних об'єктів;

б) суб'єкти господарювання, які використовують воду для потреб гідроенергетики, водного транспорту і рибництва;

в) особи, що використовують водопровідну воду для побутових потреб.

4. Рентна плата за спеціальне використання води не справляється:

а) за воду, що використовується сільськогосподарськими підприємствами;

б) за воду, що використовується для протипожежних потреб;

в) за воду, що використовується для потреб зовнішнього благоустрою територій міст та інших населених пунктів.

5. Ставка рентної плати спеціальне використання води є:

а) адвалорною;

б) специфічною;

в) змішаною.

6. Податковим періодом із рентної плати за спеціальне використання води є:

а) календарний місяць;

б) календарний квартал;

в) календарний рік.

7. Податкова декларація з рентної плати за спеціальне використання води подається протягом:

а) 20 днів після закінчення податкового періоду;

б) 40 днів після закінчення податкового періоду;

в) 60 днів після закінчення податкового періоду.

8. Декларація з рентної плати за спеціальне використання води подається за:

а) місцезнаходженням ділянки надр;

- б) місцем обліку платника;
- в) місцем податкової реєстрації.

9. Ставка рентної плати за спеціальне використання води залежить від:

- а) рівня інфляції;
- б) характеристик платника;
- в) виду джерела води та характеру використання.

Розрахункові завдання для самостійного вирішення за темою 5

Завдання 1. Підприємство, що розташовано у Харківській області, має спеціальний дозвіл на забір води з басейну річки Сіверський Донець обсягом 200 тис. м³ на квартал, а також забір із підземних джерел у кількості 10 тис. м³.

Розрахувати суму податкових зобов'язань за вихідними даними, що наведені в табл. 10.

Таблиця 10

Вихідні дані для розрахунку

Вихідні дані	Кількість, т			
	Варіант 1	Варіант 2	Варіант 3	Варіант 4
Фактичний забір поверхневих вод, тис. куб. м	215	195	215	205
Фактичний забір підземних вод, тис. куб. м	8,5	15	11	10

Завдання 2. Підприємство протягом другого кварталу експлуатувало два вантажні самохідних судна тоннажністю відповідно 2,5 і 4,0 тис., а також надавало послуги з перевезення пасажирів катером з кількістю пасажирських місць на 89 осіб.

Завдання 3. Підприємство, розташоване в Закарпатській області України, на підставі отриманого дозволу здійснювало забір води з річки Тиса та підземних джерел.

- Річний ліміт на забір води встановлено на рівні:
- поверхневих вод – 1 800 м³;
  - підземних вод – 350 м³.

Протягом трьох кварталів підприємство використало 1 600 м³ поверхневих вод та 200 м³ підземних вод.

У четвертому кварталі за даними приладів обліку використано 350 м³ поверхневих вод та 80 м³ підземних.

Розрахувати податкові зобов'язання з рентної плати за 9 місяців та в цілому за рік та заповнити відповідний додаток до декларації.

Приклад вирішення розрахункового завдання за темою 5

Завдання. Підприємство експлуатувало протягом 3-го кварталу річкове вантажне судно вантажеємністю 1 500 тонн та пасажирський катер для перевезення 35 пасажирів.

Розрахувати податкові зобов'язання.

Вирішення завдання. Об'єктом оподаткування під час експлуатації вантажного судна є час використання поверхневих вод вантажним самохідним і не самохідним флотом, що експлуатується (залежно від тоннажності).

Тривалість 3-го кварталу становить 92 доби; об'єкт оподаткування дорівнює $92 \times 1\,500 = 138\,000$ тонно-діб.

Ставка податку становить 0,1503 грн / тонно-добу.

Податкові зобов'язання складають:

$$138\,000 \times 0,1503 = 20\,741,40 \text{ грн.}$$

Об'єктом оподаткування при експлуатації пасажирського катеру є час використання поверхневих вод з урахуванням кількості місць. Для умов прикладу об'єкт оподаткування становить (92 доби та кількість місць – 35 чоловік): $92 \times 35 = 3\,220$ місце-діб.

Ставка податку для даного виду спеціального використання води встановлена на рівні 0,0167 грн / місце-діб.

Податкові зобов'язання складають:

$$3\,220 \times 0,0167 = 53,77 \text{ грн.}$$

Сумарні податкові зобов'язання платника рентної плати за 3-й квартал становлять:

$$20\,741,40 + 53,77 = 20\,795,17 \text{ грн.}$$

Література для самостійної роботи за темою 5

Основна: [1 – 3; 5; 6; 15; 20]. Додаткова: [27 – 35; 39].

Тема 6. Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів

Компетентності, яких мають набути студенти після вивчення теми: розраховувати податкові зобов'язання і скласти податкову звітність із рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів; описувати поняття спеціального використання лісових ресурсів та його різновиди; знати основні елементи рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів; визначати ставку податку і суму податкових зобов'язань; надавати роз'яснення щодо порядку визначення розряду; визначати ставки рентної плати та податкових зобов'язань із рентної плати.

Питання для самостійного опрацювання за темою 6

1. Понятійний апарат Лісового кодексу України.
2. Види використання лісових ресурсів.
3. Вимоги Лісового кодексу України щодо раціонального використання лісових ресурсів.
4. Повноваження місцевих і центральних органів виконавчої влади в галузі лісокористування.
5. Порядок отримання дозволів на спеціальне використання лісових ресурсів.
6. Відповідальність за порушення законодавства у сфері використання лісових ресурсів.
7. Порядок взаємодії контролюючих органів та органів виконавчої влади під час справляння рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів.

Тестові завдання для самостійного вирішення за темою 6

1. Рентна плат за спеціальне використання лісових ресурсів залежить від:
  - а) терміну, протягом якого здійснюється таке використання;
  - б) пори року, в якому здійснюється таке використання;
  - в) географічного місця розташування лісу;
  - г) немає правильної відповіді.
2. Платниками рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів не можуть виступати:
  - а) юридичні особи;

- б) фізичні особи;
- в) фізичні особи-підприємці;
- г) немає правильної відповіді.

3. Що може бути підтвердженням права на спеціальне використання лісових ресурсів:

- а) ліцензія на вирубку лісу;
- б) лісорубний квиток;
- в) договір довгострокового тимчасового користування лісами;
- г) немає правильної відповіді.

4. Об'єктом оподаткування рентною платою за спеціальне використання лісових ресурсів є:

- а) деревина, заготовлена в порядку рубок головного користування;
- б) лісові масиви, на території яких розташовано бази відпочинку;
- в) деревина, заготовлена під час проведення заходів щодо поліпшення якісного складу лісів;
- г) немає правильної відповіді.

5. Ставка рентної плати спеціальне використання лісових ресурсів:

- а) адвалорна;
- б) специфічна;
- в) змішана;
- г) немає правильної відповіді.

6. Податковим періодом із рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів є:

- а) календарний місяць;
- б) календарний квартал;
- в) календарний рік;
- г) немає правильної відповіді.

7. Податкова декларація з рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів подається протягом:

- а) 20 днів після закінчення податкового періоду;
- б) 40 днів після закінчення податкового періоду;
- в) 60 днів після закінчення податкового періоду;
- г) немає правильної відповіді.

8. Декларація з рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів подається:

- а) за місцезнаходженням ділянки надр;
- б) за місцем обліку платника;

в) за місцем податкової реєстрації;

г) немає правильної відповіді.

9. Ставка рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів залежить від:

а) рівня інфляції;

б) характеристик платника;

в) виду деревини;

г) немає правильної відповіді.

Розрахункові завдання для самостійного вирішення за темою 6

Завдання 1. Лісозаготівельне підприємство отримало лісорубний квиток на заготівлю 150 щільних кубічних метрів смереки в гірських лісах Івано-Франківської області. Фактично було заготовлено 145 щільних кубічних метрів деревини основного порядкування. Крім того, було заготовлено 25 щільних кубічних метрів порубкових залишків.

Розрахувати суму податкових зобов'язань із рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів і заповнити додаток до декларації.

Завдання 2. Підприємство отримало лісовий квиток на заготівлю ділової деревини буку в лісах Закарпатської області.

Картографічна відстань між центром кварталу і найближчим нижнім складом лісозаготівельника, до якого деревина вивозиться безпосередньо з лісосіки, складає 23 км. Ліс має гірський рельєф.

Розрахувати податкові зобов'язання з рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів за вихідними даними, що наведені в табл. 11.

Таблиця 11

Вихідні дані для розрахунку

Вихідні дані	Кількість, т			
	Варіант 1	Варіант 2	Варіант 3	Варіант 4
Обсяг заготівлі великої деревини, щільних м ³	25	30	32	25
Обсяг заготівлі середньої деревини, щільних м ³	100	90	95	80

Завдання 3. Для потреб пічного опалення мешканець села отримав лісорубний квиток на заготівлю 8,0 щільних м³ сосни із самостійним вивезенням на відстань 5 км. Розрахувати податкові зобов'язання з рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів, якщо заготівля деревини проводиться у Харківській області з рівнинним рельєфом.

Приклад вирішення розрахункового завдання за темою 6

Завдання. Лісозаготівельне підприємство отримало дозвіл на заготівлю 350 щільних кубічних метрів великої ділової деревини буку в лісі, що розташований в Івано-Франківській області, у тому числі: великої – 220 щільних кубічних метрів та 130 щільних кубічних метрів середньої деревини.

Фактично додатково було заготовлено 30 щільних кубічних метрів деревини з ліквіду крони.

Картографічна відстань від центру лісового кварталу, де дозволено заготівлю становить 27 км. Місцевість має гірничий рельєф.

Вирішення завдання. Спочатку слід визначити пояс лісів. Ліси Івано-Франківської області належать до другого поясу. Слід визначити розряд, до якого належить місце заготівлі. Місцевість має гірській рельєф, тому до картографічної відстані застосовується коефіцієнт 1,5. Відстань, що береться для визначення розряду, складає:

$$27 \times 1,5 = 40,5 \text{ км.}$$

Згідно з Податковим кодексом України це відповідає четвертому розряду.

Для деревини буку, що заготовлюється у лісах другого поясу у четвертому розряді ставки визначені на рівні:

для великої деревини – 165,68 грн / щільний м³;

для середньої деревини – 105,32 грн / щільний м³.

Таким чином, податкові зобов'язання складають:

для великої деревини: $350 \times 165,28 = 57\,848,00$ грн;

для середньої деревини: $130 \times 105,32 = 13\,691,60$ грн.

Усього – 71 539,60 грн.

Література для самостійної роботи за темою 4

Основна: [2 – 5; 8; 19; 20]. Додаткова: [27 – 35; 39].

Змістовий модуль 2

Місьцеве оподаткування

Тема 7. Єдиний податок

Компетентності, яких мають набути студенти після вивчення теми: розраховувати податкові зобов'язання і скласти податкову звітність з єдиного податку; описувати види діяльності, дозволені для спрощеної системи оподаткування; знати класифікацію платників єдиного податку за групами; враховувати обмеження щодо визнання доходу платниками податку окремих груп; надавати роз'яснення щодо вибору групи платника єдиного податку; обирати оптимальну групи єдиного податку для платника, виходячи з характеристики його діяльності.

Питання для самостійного опрацювання за темою 7

1. Порядок взаємодії місцевих органів самоврядування та контролюючих органів під час справляння єдиного податку.
2. Порядок взаємодії контролюючих органів та центральних органів виконавчої влади у процесі визначення податкових зобов'язань платників єдиного податку четвертої групи.
3. Порядок ведення Державного реєстру платників єдиного податку
4. Порядок визначення середньооблікової чисельності працівників.
5. Визначення видів діяльності у сфері страхування, які дозволені платникам єдиного податку.
6. Особливості визначення доходу різними групами платників єдиного податку.
7. Порядок включення до складу доходів суми коштів, що надійшли як оплата товарів (робіт, послуг), реалізованих у період сплати інших податків і зборів, вартість яких була включена до доходу в попередніх періодах.
8. Порядок обліку дивідендів, що виплачуються юридичними особами власникам корпоративних прав (засновникам платників єдиного податку).
9. Особливості оподаткування платників єдиного податку, що створені шляхом реорганізації.
10. Відповідальність платників єдиного податку за порушення умов знаходження на спрощеній системі оподаткування.

Тестові завдання для самостійного вирішення за темою 7

1. Рішення про перехід на спрощену систему оподаткування може бути прийнято:

- а) не більше двох разів на рік;
- б) не більше трьох разів на рік;
- в) не більше одного разу на рік.

2. Суб'єкт господарювання, який є платником інших податків і зборів, може прийняти рішення про перехід на спрощену систему оподаткування шляхом подання заяви до контролюючого органу не пізніше ніж за ... календарних днів до початку наступного календарного кварталу.

3. За бажанням зареєстрований платник єдиного податку може безоплатно та безумовно отримати витяг з Реєстру платників єдиного податку. Строк надання витягу не повинен перевищувати ... дні з дня надходження запиту.

4. Не є доходом суми податків і зборів, утримані (нараховані) платником єдиного податку під час здійснення ним функцій ..., а також суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, нараховані платником єдиного податку.

5. Звітним періодом для платників єдиного податку I, II та IV груп є календарний ...

6. Платники єдиного податку I та II груп подають до контролюючого органу податкову декларацію платника єдиного податку протягом ... днів після закінчення звітного (податкового) року.

7. Для відмови від спрощеної системи оподаткування суб'єкт господарювання не пізніше ніж за ... днів до початку нового календарного кварталу (року) подає до контролюючого органу заяву.

8. Платник єдиного податку не є платниками такого податку чи збору:

- а) плата за землю;
- б) збір на розвиток виноградарства, садівництва та хмелярства;
- в) збір за використання води.

9. Платники єдиного податку III – IV груп подають до контролюючого органу податкову декларацію платника єдиного податку протягом ... днів після закінчення звітного (податкового) кварталу.

10. Податковим (звітним) періодом для платників єдиного податку третьої груп є календарний ...

Розрахункові завдання для самостійного вирішення за темою 7

Завдання 1. Підприємство – платник податку на прибуток бажає з 2018 року перейти на сплату єдиного податку. Із цією метою 3 грудня 2017 року ним була подана відповідна заява до податкової інспекції. Водночас виручка за 11 місяців 2017 року склала 985 тис грн, у тому числі:

285 000 грн – за бартерними операціями;

370 000 грн – за відвантаженими, але не оплаченими покупцями товарами. Яка сума виручки має бути відображена в заяві?

Завдання 2. У березні 2017 року підприємство, що є платником єдиного податку за ставкою 5 %, уклало договір щодо продажу обладнання. Вартість обладнання 50 000 грн. Договір передбачає поетапну оплату меблів: у березні – 39 000 грн, у квітні – 8 000 грн, у травні – 3 000 грн. Обладнання передаються покупцю у травні. Залишкова вартість обладнання у березні становить 38 000 грн, у квітні – 32 000 грн, у травні – 28 000 грн. Визначити суму єдиного податку за березень, квітень та травень 2017 року.

Завдання 3. Юридична особа – платник єдиного податку (третья група) з 1 липня 2019 став платником ПДВ і перейшов на ставку єдиного податку 3 %. До вказаної дати підприємство перебувало на ставці 5 %, а станом на 1 січня 2019 було платником податку на прибуток.

За III квартал 2019 платник здійснив наступні операції:

реалізував товар на суму 120 000 грн (з ПДВ). Товар був оплачений частково – в сумі 90 000 грн (з ПДВ);

отримав передоплату за товар, який буде поставлений покупцеві в жовтні 2018 року – 3 000 грн (з ПДВ);

реалізував пиво (в ємностях до 20 л) на суму 6 300 грн (з ПДВ);

реалізував товар, за який отримав передоплату в грудні 2018 року, – 12 000 грн (з ПДВ);

Визначити суму доходу платника єдиного податку.

Приклад вирішення розрахункового завдання за темою 7

Завдання. Сільськогосподарський товаровиробник (платник єдиного податку четвертої групи), який здійснює діяльність не в гірських зонах і не на поліських територіях на 1 січня 2017 року має у власності:

70 га ріллі сільгоспугідь. Грошова оцінка 1 га – 50 000 грн;
 35 га багаторічних насаджень. Грошова оцінка 1 га – 12 000 грн;
 18,75 га земель водного фонду. Грошова оцінка 1 га – 100 000 грн.
 Розрахувати суму єдиного податку.

Вирішення завдання. Згідно із пп. 259.9.1. Податкового кодексу України Платники єдиного податку четвертої групи самостійно обчислюють суму податку щороку станом на 1 січня за ставками, наведеними в пп. 293.9 Податкового кодексу України.

Розрахунок єдиного податку (ЄП) здійснюється за формулою (5):

$$\text{ЄП} = \text{П}_{\text{зд}} \times \text{ГО} \times \text{С}_{\text{п}} / 100 \%, \quad (5)$$

де $\text{П}_{\text{зд}}$ – площа земельної ділянки, га;

ГО – грошова оцінка відповідної земельної ділянки, грн;

$\text{С}_{\text{п}}$ – ставка податку, %.

Суму єдиного податку розраховано в табл. 12.

Таблиця 12

Розрахунок суми єдиного податку

Земельна ділянка	Сума єдиного податку
Рілля	$70 \times 50\,000 \times 0,95 / 100 = 33\,250$ грн
Багаторічні насадження	$35 \times 12\,000 \times 0,57 / 100 = 2\,394$ грн
Землі водного фонду	$18,75 \times 100\,000 \times 2,43 / 100 = 45\,562,50$ грн

Отже, загальна сума єдиного податку складає 81 206,50 грн.

Література для самостійної роботи за темою 7

Основна: [2 – 5; 19; 20]. Додаткова: [27 – 35; 39; 40; 44].

Тема 8. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки

Компетентності, яких мають набути студенти після вивчення теми: розраховувати податкові зобов'язання і складати податкову звітність з майнових податків; визначати нерухомість, що підлягає оподаткуванню; знати основні елементи майнового податку; враховувати

пільги, що надаються окремим групам платників податків та за окремими видами нерухомості; надавати роз'яснення щодо пільг із податку на нерухомість; розраховувати бази оподаткування та податкових зобов'язань.

Питання для самостійного опрацювання за темою 8

1. Види житлової нерухомості у трактуванні Податкового кодексу України.
2. Порядок ведення Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.
3. Повноваження місцевих органів влади в галузі встановлення податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.
4. Порядок визначення податкових зобов'язань у разі сумісного права власності платників податку на один об'єкт нерухомого майна.
5. Визначення податкових зобов'язань у разі наявності наявності у власності платника податку більше одного об'єкта житлової нерухомості одного типу.
6. Особливості обчислення сум податку в разі зміни власника об'єкта оподаткування.
7. Особливості оподаткування платників податку – юридичних осіб.
8. Порядок подання декларації та строки сплати податкових зобов'язань.

Тестові завдання для самостійного вирішення за темою 8

1. До об'єкта оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки належать:
  - а) будівлі, споруди сільськогосподарських товаровиробників, призначені для використання безпосередньо у сільськогосподарській діяльності;
  - б) об'єкти нерухомості, що перебувають у власності релігійних організацій;
  - в) дачний будинок.
2. Пільга з податку на нерухомість, відмінну від земельної ділянки, надається:
  - а) для квартири / квартир незалежно від їх кількості – на 60 кв. метрів;
  - б) для квартир незалежно від їх кількості – на 60 кв. метрів;
  - в) для кожної з квартир, що належать платнику податків на 60 кв. метрів.

3. Ставки податку для об'єктів житлової та / або нежитлової нерухомості встановлюється:

- а) у відсотках мінімальної заробітної плати;
- б) у відсотках прожиткового мінімуму для працездатних осіб;
- в) у відсотках або мінімальної заробітної плати, або прожиткового мінімуму за рішенням органів місцевого самоврядування.

4. Ставки податку для об'єктів житлової та / або нежитлової нерухомості, що перебувають у власності фізичних та юридичних осіб, встановлюються за рішенням сільської, селищної або міської ради у розмірі, що не перевищує __ відсотків розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року.

- а) 1,5 %;
- б) 3 %;
- в) 2 %.

5. Податкове зобов'язання з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки фізичними особами-громадянами сплачується протягом:

- а) 30 календарних днів після отримання податкового повідомлення-рішення;
- б) 90 календарних днів після отримання податкового повідомлення-рішення;
- в) 60 календарних днів після отримання податкового повідомлення-рішення;

6. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки належить до:

- а) прямих податків;
- б) непрямих податків;
- в) загальнодержавних податків.

7. Не є об'єктом оподаткування податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки:

- а) будівлі готелів;
- б) будівлі дитячих будинків сімейного типу;
- в) будівлі закладів освіти;
- г) гуртожитки.

8. База оподаткування податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки залежить від:

- а) вартості об'єкта нерухомого майна;

б) площі об'єкта нерухомого майна;

в) немає правильної відповіді.

9. Базовий податковий (звітний) період з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки:

а) календарний місяць;

б) календарний квартал;

в) календарний рік.

10. Обчислення суми податку з об'єкта / об'єктів житлової нерухомості, які перебувають у власності фізичних осіб, здійснює:

а) платник;

б) податковий агент;

в) контролюючий орган.

Розрахункові завдання для самостійного вирішення за темою 8

Завдання 1. У власності фізичної особи перебуває квартира, розташована за адресою м. Харків, проспект Московський, 198/1, житлова площа якої становить 150 м^2 , а загальна – 220 м^2 . Визначити суму податку та період, протягом якого він має бути сплачений.

Завдання 2. У власності фізичної особи перебуває:

квартира, розташована за адресою м. Харків, вул. Харківських дивізій, 5, загальна площа якої становить 75 м^2 ;

будинок, розташований за адресою м. Харків, Салтівське Шосе, 218, загальна площа – 200 м^2 ;

гараж у гаражному кооперативі, розташований за адресою м. Харків, вул. Танкопія, 11, загальна площа – 24 м^2 .

Визначити суму податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, яка має бути сплачена фізичною особою.

Завдання 3. На балансі підприємства на початок звітного року знаходиться:

офісна будівля, розташована за адресою м. Харків, вул. Дерев'янка, загальна площа – 312 м^2 ;

гуртожиток, розташований за адресою м. Харків, просп. Ювілейний, загальна площа – $7\,105 \text{ м}^2$;

будівля торговельна, розташована за адресою м. Харків, просп. Людвіга Свободи, загальна площа – 12 000 м².

Визначити суму податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, яка має бути сплачена підприємством у 2015 р.

Завдання 4. У власності фізичної особи з квітня поточного року перебуває квартира, розташована за адресою м. Харків, просп. Науки, загальна площа якої становить 150 м². Визначити суму податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, який має бути сплачений фізичною особою.

Приклад вирішення розрахункового завдання за темою 8

Завдання. У власності фізичної особи перебуває квартира, розташована за адресою: м. Харків, просп. Московський, 198/1, загальна площа якої становить 90 м². Визначити суму податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.

Вирішення завдання. Обчислення суми податку з об'єкта житлової нерухомості, що перебуває у власності фізичних осіб, здійснюється виходячи із загальної площі об'єкта житлової нерухомості, зменшеної на розмір пільги, встановленої для відповідного типу житлової нерухомості, та відповідної ставки податку.

Рішенням Харківської міської ради 7 скликання від 22.02.2017 р. № 542/17 установлено:

пільгу (можливість зменшення бази оподаткування) для квартири / квартир незалежно від їх кількості у розмірі 60 м²;

ставку податку для об'єктів житлової нерухомості, що перебувають у власності фізичних та юридичних осіб у розмірі 1 % мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року, за 1 м² бази оподаткування, тобто 41,73 грн/м².

Загальна площа квартири становить 90 м². Таким чином, сума податку на нерухомість власника квартири становить:

податок на нерухомість = (площа (90 м²) – пільга (60 м²)) × ставка податку для об'єктів житлової нерухомості (41,73 грн/м²) = 1251,9 грн.

Література для самостійної роботи за темою 8

Основна: [2 – 5; 11; 18]. Додаткова: [27; 28; 30 – 32; 34; 35; 39].

Тема 9. Плата за землю

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: описувати структуру податкового обліку з плати за землю, розраховувати податкові зобов'язання і складати податкову звітність із майнових податків; знати поняття цільового призначення земельної ділянки; описувати основні елементи земельного податку; розраховувати податкові зобов'язання із земельного податку для фізичних та юридичних осіб; визначати особливості сплати земельного податку щодо окремих категорій платників.

Питання для самостійного опрацювання за темою 9

1. Порядок отримання документів про землевідвід.
2. Функції Державного агентства земельних ресурсів України.
3. Повноваження місцевих органів влади у сфері земельних відносин.
4. Цільове призначення земельної ділянки, його види та порядок зміни.
5. Порядок сплати земельного податку фізичними особами в селах та селищах, де відсутні банківські установи.
6. Порядок укладення договорів оренди земельних ділянок, що знаходяться у державній чи комунальній власності.
7. Відповідальність за порушення земельного законодавства.
8. Порядок подання декларації та строки сплати податкових зобов'язань.

Тестові завдання для самостійного вирішення за темою 9

1. Розмір податкових зобов'язань із земельної плати залежать від:
  - а) нормативної оцінки земельної ділянки;
  - б) експертної оцінки земельної ділянки;
  - в) форми власності на земельну ділянку.
2. Органи місцевого самоврядування мають право надавати податкові пільги із земельного податку:
  - а) у межах, що встановлені Податковим кодексом;
  - б) в обсязі, що перевищує перелік, встановлений Податковим кодексом;

в) обсязі, що узгоджений з Міністерством фінансів, яке є відповідальним за бюджетний процес.

3. Базовим податковим (звітним) періодом для плати за землю є:

- а) календарний місяць;
- б) календарний квартал;
- в) календарний рік.

4. Податкове повідомлення-рішення про сплату плати за землю має бути надіслане фізичній особі не пізніше:

- а) 1 квітня;
- б) 1 травня;
- в) 1 липня.

5. Базою оподаткування з плати за землю є:

а) площа земельної ділянки;
б) площа земельної ділянки тільки у випадку, коли її нормативна грошова оцінка не проведена;

в) якщо земельна ділянка знаходиться у власності платника податку – її нормативна грошова оцінка, якщо у користуванні – її площа.

6. Якщо право власності на земельну ділянку протягом року переходить до нового власника, то земельний податок сплачується:

а) попереднім власником;
б) новим власником;
в) попереднім власником – за період з початку року до місяця, у якому відбулася зміна власником; новим власником – за період із місяця, коли він набув право власності і до кінця року.

7. Податок на землю фізичними особами сплачується протягом:

а) 30 днів з дня вручення податкового повідомлення-рішення;
б) 40 днів з дня вручення податкового повідомлення-рішення;
в) протягом 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) місяця;
г) 60 днів із дня вручення податкового повідомлення-рішення.

8. Від сплати земельного податку звільняються:

- а) інваліди третьої групи;
- б) пенсіонери (за віком);
- в) Герої України.

9. Які види земель не оподатковуються земельним податком:

а) сільськогосподарські угіддя, які використовуються для вирощування технічних культур;

б) земельні ділянки державних сортовипробувальних станцій і сортодільниць, які використовуються для випробування сортів сільськогосподарських культур;

в) земельні ділянки, на яких здійснюється будівничі роботи.

Розрахункові завдання для самостійного вирішення за темою 9

Завдання 1. У власності фізичної особи, яка є пенсіонером за віком, перебуває земельна ділянка у м. Харкові, площею 0,2 га, на якій розташовано житловий будинок. Нормативна грошова оцінка земельної ділянки станом становить 558 956,5 грн. Визначити суму земельного податку, який має бути сплачений фізичною особою.

Завдання 2. У спільній частковій власності трьох фізичних осіб перебуває двоповерхова будівля у м. Харкові, загальна площа якої складає 400 м², у тому числі: Коваленко І. П. належить 200 м²; Шульзі С. В. – 100 м²; Романчуку В. М. – 100 м². Площа земельної ділянки, на якій розташована будівля, становить 200 кв. м. Площа прибудинкової території складає 0,1245 га. Нормативна грошова оцінка земельної ділянки станом на 01.01.2015 р. приймається на рівні попереднього завдання. Визначити суму земельного податку, який має бути сплачений кожною фізичною особою.

Завдання 3. У власності фізичної особи, що виховує трьох дітей віком до 18 років перебуває земельна ділянка (для обслуговування житлового будинку) у м. Харкові площею 0,09 га, нормативна грошова оцінка на 01.01.2015 р. – 313 421 грн. Визначити суму земельного податку, який має бути сплачений фізичною особою за умови, що одному з дітей 17 травня виповнилося 18 років.

Завдання 4. У власності юридичної особи перебуває земельна ділянка несільськогосподарських угідь зайнята господарськими спорудами, розташована за межами населеного пункту в Харківській області. Нормативну грошову оцінку не проведено. Площа 1,2 га. Визначити суму земельного податку.

Приклад вирішення розрахункового завдання за темою 9

Завдання. У власності фізичної особи перебуває земельна ділянка у м. Харкові, на якій розташовано житловий будинок. Нормативна грошова оцінка земельної ділянки станом на 01.01.2019 р. становить 558 956,5 грн. Визначити суму земельного податку, який має бути сплачений фізичною особою.

Вирішення завдання. Рішенням Харківської міської ради 7-го скликання від 22.02.2017 р. № 542/17 встановлено ставку земельного податку на рівні 1,5 % від їх нормативної грошової оцінки. Однак податок за земельні ділянки, зайняті житловим фондом, автостоянками для зберігання особистих транспортних засобів громадян, які використовуються без отримання прибутку, гаражно-будівельними, дачно-будівельними та садовими кооперативами, індивідуальними гаражами, садовими і дачними будинками фізичних осіб, а також за земельні ділянки, надані для потреб сільськогосподарського виробництва, водного та лісового господарства, які зайняті виробничими, культурно-побутовими, господарськими та іншими будівлями і спорудами, справлявся у розмірі 3 % від суми земельного податку.

Таким чином, сума податку, який має бути сплачений фізичною особою, у власності якої перебуває земельна ділянка у м. Харкові становить:

$$558\,956,5 \times 0,015 \times 0,03 = 251,53 \text{ грн.}$$

Література для самостійної роботи за темою 7

Основна: [2; 3; 5; 9; 14]. Додаткова: [37; 39; 43; 44].

Тема 10. Транспортний податок, туристичний збір та збір за місця для паркування транспортних засобів

Компетентності, яких мають набути студенти після вивчення теми: розраховувати податкові зобов'язання і скласти податкову звітність із місцевих зборів, описувати поняття та перелік місцевих зборів; знати основні податкові елементи місцевих зборів; розраховувати податкові зобов'язання з місцевих зборів; надавати роз'яснення щодо оподаткування місцевими зборами; визначати зобов'язання з транспортного податку, туристичного збору та збору за місця для паркування транспортних засобів.

Питання для самостійного опрацювання за темою 10

1. Повноваження органів місцевого самоврядування в галузі встановлення місцевих зборів.
2. Порядок взаємодії місцевих та центральних органів виконавчої влади та контролюючих органів під час стягнення місцевих зборів та транспортного податку.
3. Порядок розрахунку транспортного податку в разі переходу права власності на об'єкт оподаткування від одного власника до іншого протягом звітного року.
4. Порядок розрахунку транспортного податку в разі незаконного заволодіння третьою особою легковим автомобілем, який є об'єктом оподаткування.
5. Особливості визначення об'єктів оподаткування і платників збору за місця для паркування транспортних засобів.
6. Правила паркування транспортних засобів.
7. Порядок сплати транспортного податку платниками податку – юридичними особами.
8. Визначення вартості послуг із тимчасового проживання для цілей оподаткування туристичним збором.
9. Порядок подання податкових декларацій із місцевих зборів та транспортного податку і строки сплати податкових зобов'язань.

Тестові завдання для самостійного вирішення за темою 10

1. Платниками транспортного податку є:
  - а) фізичні особи;
  - б) юридичні особи;
  - в) фізичні та юридичні особи.
2. Базою оподаткування з транспортного податку є:
  - а) легковий автомобіль;
  - б) вантажопасажирський автомобіль;
  - в) вантажний автомобіль.
3. Ставка туристичного збору встановлюється у розмірі:
  - а) від 0,5% до 1% до бази справляння збору;
  - б) від 1% до 1,5% до бази справляння збору;
  - в) від 1,5% до 2% до бази справляння збору.
4. Базою оподаткування туристичного збору є:
  - а) вартість постійного проживання, з урахуванням ПДВ;

б) вартість усього періоду проживання (ночівлі), за вирахуванням ПДВ;

в) вартість тимчасового проживання (ночівлі), з урахуванням ПДВ.

5. Туристичний збір утримують та перераховують до бюджету:

а) платники туристичного збору;

б) податкові агенти щодо туристичного збору;

в) сільські, селищні, міські ради або раді об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад.

6. Базовим податковим (звітним) періодом щодо туристичного збору є:

а) календарний місяць;

б) календарний квартал;

в) календарний рік.

7. Базою оподаткування збору за місця для паркування транспортних засобів є:

а) площа земельної ділянки, відведена для паркування та площа гаражів, стоянок, паркінгів (будівель, споруд, їх частин), які побудовані за рахунок суб'єктів господарювання всіх форм власності;

б) площа земельної ділянки, відведена для паркування та площа гаражів, стоянок, паркінгів (будівель, споруд, їх частин), які побудовані за рахунок суб'єктів господарювання приватної власності;

в) площа земельної ділянки, відведена для паркування, та площа комунальних гаражів, стоянок, паркінгів (будівель, споруд, їх частин), які побудовані за рахунок коштів місцевого бюджету.

8. Ставки за місця для паркування транспортних засобів встановлюються:

а) за кожний день провадження діяльності із забезпечення паркування транспортних засобів у гривнях за 1 кв. метр площі земельної ділянки, відведеної для організації та провадження такої діяльності, у розмірі до 0,075 % мінімальної заробітної плати;

б) за кожний календарний місяць, у якому здійснювалась діяльність із забезпечення паркування транспортних засобів у гривнях за 1 кв. метр площі земельної ділянки, відведеної для організації та провадження такої діяльності, у розмірі до 0,075 % мінімальної заробітної плати;

в) за кожний квадратний метр площі земельної ділянки для здійснення діяльності із забезпечення паркування транспортних засобів, у розмірі до 0,075 % мінімальної заробітної плати.

9. Базовим податковим (звітним) періодом щодо збору за місця для паркування транспортних засобів є:

- а) календарний місяць;
- б) календарний квартал;
- в) календарний рік.

Розрахункові завдання для самостійного вирішення за темою 10

Завдання 1. У власності фізичної особи перебуває легковий автомобіль Nissan Murano 2016 року виробництва з об'ємом циліндрів бензинового двигуна 3 498 см³. Визначити суму транспортного податку, який має бути сплачений фізичною особою.

Завдання 2. КП "Харківпарксервіс" згідно з рішенням Харківської міської ради організовує та здійснює діяльність із забезпечення паркування транспортних засобів на майданчику для платного паркування біля будівлі Держпрому на майдані Свободи. Площа земельної ділянки, яка відведена для паркування, становить 310,75 м². Визначити суму збору за місця для паркування транспортних засобів, яку має сплатити підприємство за перший квартал.

Завдання 3. Готель "Міракс", розташований у м. Харкові, має 8 номерів на 2 особи (вартість проживання з ПДВ 480 грн/доба) та 5 одномісних номерів (вартість проживання з ПДВ 360 грн/доба). Визначити суму туристичного збору за перший квартал поточного року за умови 100 %-го заселення номерів у зазначений період.

Завдання 4. Вартість проживання у готелі, розташованого у м. Харкові, складає 350 грн/доба (без ПДВ). Визначити суму туристичного збору, який справлятиметься адміністрацією готелю, у разі розміщення наступних осіб:

Саєнко В. М., який прибув до Харкова у відрядження на дві доби;

Шевченко О. В., яка проживала в готелі чотири доби;

Пасічник А. О., учасник ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, який проживав у готелі сім днів.

Приклад вирішення розрахункового завдання за темою 10

Завдання. Готель "Кларк", розташований у м. Харкові, має 10 номерів із розміщенням двох осіб (вартість проживання з ПДВ 480 грн/доба) та 5 одномісних номерів (вартість проживання з ПДВ 360 грн/доба). Визначити суму туристичного збору за перший квартал поточного року за умови 100 % заселення номерів у зазначений період.

Вирішення завдання. Ставку туристичного збору у м. Харкові визначено в Положенні про туристичний збір у місті Харкові, затвердженому рішенням Харківської міської ради 7 скликання від 22.02.2017 р. № 542/17, на рівні 1 % бази справляння.

Базою справляння туристичного збору є вартість усього періоду проживання (ночівлі), за вирахуванням ПДВ. За умови 100 % заселення номерів, база справляння збору за перший квартал становить:

$$(10 \times 480 + 5 \times 360) \times 90 / 120 \% = 495\ 000 \text{ грн.}$$

Суму туристичного збору за перший квартал поточного року складає:
 $495\ 000 \times 1 \% = 4\ 950 \text{ грн.}$

Література для самостійної роботи за темою 10

Основна: [2 – 5; 11; 18; 20]. Додаткова: [28 – 35; 39].

Тема 11. Світовий досвід та напрями реформування місцевого оподаткування в Україні

Компетентності, яких мають набути студенти після вивчення теми: застосовувати зарубіжний досвід місцевого оподаткування під час вдосконалення вітчизняної податкової системи; встановлювати залежність повноважень місцевих органів влади від ступеня децентралізації процесу бюджетоутворення; описувати моделі місцевого оподаткування, що застосовуються в розвинених країнах світу; залучати передовий світовий досвід до розроблення пропозицій щодо вдосконалення місцевого оподаткування; обґрунтування необхідності вдосконалення порядку місцевого оподаткування в Україні; розробляти пропозицій щодо вдосконалення місцевого оподаткування.

Питання для самостійного опрацювання за темою 11

1. Зміни у складі місцевих податків і зборів, що відбувалися протягом становлення податкової системи України.

2. Питома вага місцевих податків у бюджетах територіальних громад у розвинених країнах світу.

3. Досвід застосування майнових місцевих податків у розвинутих країнах світу.

4. Світовий досвід земельного оподаткування.

5. Права та обов'язки органів місцевого самоврядування щодо встановлення місцевих податків та зборів у розвинених країнах світу.

6. Практика взаємодії контролюючих органів та органів місцевого самоврядування у сфері місцевого оподаткування.

7. Зарубіжний досвід розмежування відповідальності за справляння місцевих податків і зборів між органами центральної виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та платниками податків.

Тестові завдання для самостійного вирішення за темою 11

1. До суб'єктів загальнодержавного рівня податкової політики не належать:

- а) Верховна Рада України;
- б) Кабінет Міністрів України;
- в) Національний банк України.

2. "Податкова політика – комплекс заходів у сфері податків, спрямованих на досягнення будь-яких цілей". До якого підходу до розкриття поняття податкової політики можна віднести це визначення:

- а) вузько-спрямований підхід;
- б) функціонально-цільовий підхід;
- г) стратегічно орієнтований підхід.

3. Діяльність органів законодавчої та виконавчої влади регіональних утворень щодо вдосконалення оподаткування регіональними податками з метою сталого забезпечення доходної частини бюджету регіону та досягнення інших регіональних соціально-економічних ефектів – це:

- а) регіональна податкова політика;
- б) місцева податкова політика;
- в) муніципальна податкова політика.

4. Сукупність економічних, фінансових і правових заходів держави щодо формування податкової системи країни з метою забезпечення фінансових потреб держави, окремих соціальних груп суспільства, а також розвитку економіки країни за рахунок перерозподілу фінансових ресурсів – це:

- а) податкова стратегія;

б) податкова політика;

г) податкова система.

5. До податкової політики мезорівня належить:

а) муніципальна податкова політика;

б) державна податкова політика;

в) корпоративна податкова політика.

6. Складовою якої концепції державного регулювання економіки є активна податкова політика:

а) кейнсіанської;

б) неоліберальної;

в) неокласичної?

7. Принцип визначеності податкової політики означає:

а) необхідність встановлення податкової політики виключно законодавчими актами;

б) незмінність податкової політики протягом певного часу;

в) необхідність її встановлення програмним документом стратегічного (концептуального) характеру.

8. Податкова політика є:

а) головною складовою державного регулювання економіки;

б) допоміжним засобом реалізації державної економічної політики;

в) однією з рівноправних складових державного регулювання економіки.

9. Пріоритетними цілями державної податкової політики є:

а) фіскальні;

б) економічні;

в) соціальні.

10. На які групи можна умовно поділити місцеві податки, які використовують у зарубіжних країнах:

а) майнові;

б) прибуткові;

в) податки з продажів;

г) подушні податки?

Ситуаційні завдання для самостійного вирішення за темою 11

Завдання 1. Використовуючи офіційні статистичні дані, визначте питому вагу надходжень місцевих податків та зборів до місцевих бюджетів протягом 2010 – 2018 рр. Проведіть порівняльний аналіз отриманих результатів із відповідними показниками зарубіжних країн.

Завдання 2. Використовуючи офіційні статистичні дані, визначте питому вагу надходжень місцевих податків та зборів до місцевих бюджетів в Україні та країнах ЄС. Проведіть порівняльний аналіз отриманих результатів.

Завдання 3. На основі вивчення зарубіжного досвіду визначте шляхи вдосконалення місцевого оподаткування в Україні. Обґрунтуйте доцільність або недоцільність розширення або звуження переліку місцевих податків і зборів.

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 11

Завдання. Охарактеризуйте особливості оподаткування податком на нерухоме майно у Франції, назвіть інші податки, що стягуються в цій країні під час здійснення операцій із нерухомим майном.

Відповідь. У Франції є податок на нерухомість, який охоплює різні види нерухомості, а також використання цієї нерухомості у професійній діяльності. Ставки цих податків визначаються місцевими органами влади (генеральними та муніципальними радами) під час формування бюджету на майбутній рік, але їхня величина не може перевищувати законодавчо встановленого максимуму. Земельний податок на забудовані ділянки у Франції стягується з усіх будівель, що знаходяться на території країни, а також ділянок, призначених для промислового або комерційного використання. Під час розрахунку податку враховуються самі будови і земельні ділянки, прилеглі до будови. Земельний податок на незабудовані ділянки у Франції справляється з власників і користувачів ділянок (юридичні та фізичні особи), що не підлягають обкладенню земельним податком на забудовані ділянки.

Придбання нерухомості у Франції також підлягає оподаткуванню. Вид оподаткування в разі купівлі нерухомості залежить від того, яке це житло: первинне або вторинне. Під час придбання нерухомості на вторинному ринку покупець сплачує податок на передачу нерухомості в розмірі 4,8 % вартості покупки (крім витрат на оформлення угоди). Одна частина цього податку (1,2 %) надходить в муніципалітет, інша – в департамент (3,6 %).

Література для самостійної роботи за темою 11

Основна: [2 – 5; 11; 18]. Додаткова: [28 – 34; 39].

Рекомендована література

Основна

1. Водний кодекс України від 06.06.1995 р. № 213/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 24. – Ст. 189.
2. Іванов Ю. Б. Податкова система. Екологічні податки : навч. посіб. / Ю. Б. Іванов, Є. І. Котляров. – Харків : ХНЕУ, 2011. – 162 с.
3. Іванов Ю. Б. Системы налогообложения Украины и России: структура, проблемы, тенденции развития : монография / Ю. Б. Іванов, І. А. Майбуrow. – Харьков : ИД "ИНЖЭК", 2009. – 520 с.
4. Кодекс України "Про надра" від 27.07.1994 р. № 132/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 36. – Ст. 340.
5. Котляров Є. І. Методичні рекомендації до практичних занять з навчальної дисципліни "Ресурсне та місцеве оподаткування" для студентів спеціальності 8.03050803 "Оподаткування" всіх форм навчання / Є. І. Котляров, С. В. Антоненко. – Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 70 с.
6. Лісовий кодекс України від 21.01.1994 р. № 3852-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 17. – Ст. 99.
7. Налоговые реформы. Теория и практика : монография для магистрантов, обучающихся по специальностям "Финансы и кредит", "Бухгалтерский учет, анализ и аудит" / [І. А. Майбуrow и др.] ; под ред. І. А. Майбуrow, Ю. Б. Іванова. – Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2010. – 463 с.
8. Податкова політика: теорія, методологія, інструментарій : навч. посіб. / під ред. д-ра екон. наук, проф. Ю. Б. Іванова, д-ра екон. наук І. А. Майбуrow. – Харків : ВД "ИНЖЕК", 2009. – 492 с.
9. Положення про Державне агентство земельних ресурсів України : затверджено Указом Президента України від 08.04.2011 р. № 445 // Офіційний вісник України. – 2011 – № 29. – Ст. 1253.
10. Порядок обчислення коригуючого коефіцієнта, що застосовується до ставок рентної плати у разі зміни тарифів на транспортування однієї тонни нафти магістральними нафтопроводами, однієї тонни нафтопродуктів магістральними нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування однієї тонни аміаку за кожні 100 кілометрів відстані відповідного маршруту : затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 01.08.2012 р. № 687 // Офіційний вісник України. – 2012 – № 58. – Ст. 2325.
11. Порядок подання органами державної реєстрації прав на нерухоме майно та органами, що здійснюють реєстрацію місця проживання

фізичних осіб, відомостей, необхідних для розрахунку податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки : затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2012 р. № 476 // Офіційний вісник України від 11.06.2012 р. – № 42. – Ст. 1609.

12. Про відходи : Закон України № 187/98-ВР від 25.03.1998 р. // Офіційний вісник України. – 1998. – № 13. – Ст. 483.

13. Про визначення поліських територій України : постанова Кабінету Міністрів України від 25.12.1998 р. № 2068 // Офіційний вісник України. – 1998 – № 52. – Ст. 28.

14. Про затвердження Методики нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів : постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1278 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 97. – Ст. 3538.

15. Про затвердження Положення про Державне агентство водних ресурсів України : постанова Кабінету Міністрів України від 20.08. 2014 р. № 393 // Офіційний вісник України. – 2014 – № 71. – Ст. 1995.

16. Про затвердження Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України : постанова Кабінету Міністрів України від 21.01.2015 р. № 32 // Офіційний вісник України. – 2015 – № 10. – Ст. 266.

17. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні : Закон України № 875-XII від 21.03.1991 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991 р. – № 21. – Ст. 252.

18. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України № 1264-XII від 25.06.1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 41. – Ст. 546.

19. Про радіочастотний ресурс України : Закон України № 1770-III від 1 червня 2000 року // Офіційний вісник України – 2000 р. – № 26. – Ст. 1079.

20. Про трубопровідний транспорт : Закон України № 192/96-ВР від 15.05.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996 р. – № 29. – Ст. 139.

Додаткова

21. Гігієнічний норматив ГН2.2.6-166-2009 "Орієнтовно безпечні рівні впливу (ОБРВ) забруднюючих речовин в атмосферному повітрі населених місць" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://document.ua/orientovno-bezpechni-rivni-vplivu-obrv-zabrudnyuyuchih-recho-nor17894.html>.

22. ГОСТ 12.1.005-88 Общие санитарно-гигиенические требования к воздуху рабочей зоны [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rshpz.ru/sites/default/files/gosts/12.1.005-88.pdf>.

23. Державний класифікатор України ДК 005-96 "Класифікатор відходів", затверджено і введено в дію наказом Держстандарту України від 29.02.1996 р. № 89 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dovidnyk.in.ua/directories/dkkv>.

24. Державні санітарні правила охорони атмосферного повітря населених місць (від забруднення хімічними та біологічними речовинами), затверджені Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 09.07.1997 р. № 201 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://legal.com.ua/document/kodeks/0CH560201282-97.html>.

25. Державні санітарні правила та норми "Гігієнічні вимоги щодо поводження з промисловими відходами та визначення їх класу небезпеки для здоров'я населення", затверджені постановою Головного державного санітарного лікаря України від 01.07.1999 р. № 29 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dei.gov.ua/menu-4/2012-01-22-11-28-44/1298-sanpin-gigiyena.html>.

26. Довідково-методичні настанови щодо застосування ДК 005-96 "Класифікатор відходів", затверджені Держстандартом України 29.02.1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uazakon.com/big/text/999/pg1.htm>.

27. Інформаційний ресурс "Сервер Верховної Ради України". – Режим доступу : www.rada.gov.ua.

28. Інформаційний ресурс "Бухгалтерія". – Режим доступу : www.buhgalteria.com.ua.

29. Інформаційний ресурс "Ліга Бізнес-Інформ". – Режим доступу : www.liga.net.

30. Інформаційний ресурс "Нормативні акти України". – Режим доступу : www.nau.kiev.ua.

31. Інформаційний ресурс "Податки та бухгалтерський облік". – Режим доступу : www.basa.tav.kharkov.ua.

32. Інформаційний ресурс "Українське право". – Режим доступу : www.ukrpravo.com.

33. Інформаційний ресурс "Вісник податкової служби України". – Режим доступу : www.visnuk.com.ua.

34. Інформаційний ресурс "Державна служба статистики України". – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

35. Інформаційний ресурс "Міністерство економічного розвитку і торгівлі України". – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>.

36. Інформаційний ресурс "Державне агентство земельних ресурсів". – Режим доступу : <http://land.gov.ua>.

37. Оцінка земель населених пунктів [Електронний ресурс] / Державного агентства земельних ресурсів України. – Режим доступу : <http://land.gov.ua/hroshova-otsinka-zemel/otsinka-zemel-naselenykh-punktiv.html>.

38. Перелік населених пунктів, яким надається статус гірських. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 11.08. 1995 р. № 647 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/647-95-%D0%BF>.

39. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755–VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

40. Про затвердження Розрахунку частки сільськогосподарського товаровиробництва : наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26 грудня 2011 р. № 772 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0510-12>.

41. Про затвердження списків і введення в дію гігієнічних регламентів (ГДК та ОБРВ) у повітрі робочої зони, атмосферному повітрі населених місць та (ОДР) у воді водоймищ : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 21.11.1997 р. № 336 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mozdocs.kiev.ua/view.php?id=1640>.

42. Про затвердження списків і введення в дію гігієнічних регламентів шкідливих речовин у повітрі робочої зони і атмосферному повітрі населених місць : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 23.02.2000 р. № 30 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ua-info.biz/legal/baseyp/ua-zmeigu.htm>.

43. Про Методику нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.1995 р. № 213 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/213-95-%D0%BF>.

44. Рішення 36 сесії Харківської міської ради 6 скликання "Про внесення змін до рішення 4 сесії Харківської міської ради 6 скликання від 12.01.2011 р. № 126/11 "Про врегулювання питань справляння податків на території міста Харкова відповідно до норм Податкового кодексу України" від 21.01.2015 р. № 1793/15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.city.kharkov.ua/uk/document/-pro-vnesennya-zmin-do-rishennya-4-sesii-kharkivskoi-miskoi-radi-6-sklikannya-vid-12012011-12611-pro-vregulyuvannya-pitan-spravlyannya-podatkov-na-teritorii-mista-kharkova-vidpovidno-do-norm-podatkovogo-kodeksu-ukraini-45752.html>.

Зміст

Вступ.....	3
Методичні рекомендації до самостійної роботи.....	5
Змістовий модуль 1. Ресурсне оподаткування.....	5
Тема 1. Екологічний податок.....	5
Тема 2. Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин.....	11
Тема 3. Рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних із видобуванням корисних копалин	18
Тема 4. Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України. Рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу й аміаку територією України.....	21
Тема 5. Рентна плата за спеціальне використання води	26
Тема 6. Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів	30
Змістовий модуль 2. Місцеве оподаткування.....	34
Тема 7. Єдиний податок	34
Тема 8. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	37
Тема 9. Плата за землю	42
Тема 10. Транспортний податок, туристичний збір та збір за місця для паркування транспортних засобів	45
Тема 11. Світовий досвід та напрями реформування місцевого оподаткування в Україні	49
Рекомендована література.....	53
Основна	53
Додаткова.....	54

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

РЕСУРСНЕ ТА МІСЦЕВЕ ОПОДАТКУВАННЯ

**Методичні рекомендації
до самостійної роботи студентів
спеціальності 071 "Облік і оподаткування"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Костяна** Оксана Вікторівна

Відповідальний за видання *В. Ф. Тищенко*

Редактор *О. В. Анацька*

Коректор *О. В. Анацька*

План 2019 р. Поз. № 52 ЕВ. Обсяг 58 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

---

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*